

SISEMINISTEERIUM

Hr Andres Anvelt
Justiitsministeerium

Teie: 20.11.2014 nr 7-7/14-9016

Meie: 09.01.2015 nr 2-3/32-9

Ühinguõiguse kodifitseerimise lähteülesande projektist

Austatud minister

Vastavalt Teie 20.11.2014 kirjale edastame järgmised Siseministeeriumi ettepanekud ühinguõiguse kodifitseerimise lähteülesande projekti kohta.

1. Loomisel olevate ettevõtete pangakontode kasutamise lubamine peaks arvestama riske, eriti asjaolu, et kui ettevõtte ei ole veel loodud, siis kõik väljamakstavad summad kannavad endas riski, sh rahapesu riski. Viimast seetõttu, et ettevõtte loomise faasis nõ eelkonto avamisel ei ole pangal veel kõiki andmeid, mistõttu pank ei saa täielikke hoolsusmeetmeid rakendada. Samuti tekib küsimus, et kui ülekanne on teostatud, kuid mingil põhjusel ettevõtet ei loodagi, siis millised on selliste tehingute õiguslikud tagajärjed. Arvestades, et Eestis toimub ettevõtete asutamine väga kiiresti, ei tohiks sellise võimaluse lubamine olla praktilisest vajadusest tingitud.

2. Oluline on, et oleks tagatud juriidiliste isikute kohta peetavate registriandmete tõesus ning toetame seetõttu põhimõtet, et igal isikul ja ettevõttel peaks olema üks nõ ametlik e-posti aadress (registrikood@eesti.ee ja isikukood@eesti.ee), millele edastatud informatsioon loetakse isiku poolt kättesaaduks. Antud põhimõtte soodustaks menetlusedokumentide kättoimetamist, kui isik ei ole registrites olevatel aadressidel kättesaadav.

3. Teeme ettepaneku kaaluda sundlõpetamise protsessi kiirendamist majandustegevuse aruande kohustuse mittetäitmisel. Ühtlasi, kui soovitakse muuta juriidiliste isikute likvideerimismenetlust kiiremaks, tuleb tagada esimesel võimalusel maavalitsuste teavitamine juriidiliste isikute likvideerimisotsusest, et võimalike nõuete rahuldamine toimuks enne registrist kustutamist.

Äriseadustiku (edaspidi *ÄS*) § 60 lg 1 kohaselt kohustub registripidaja ühingu registrist kustutamise hoiatusel esitama majandusaasta aruande määratud tähtaja jooksul. Sama paragrahvi lg 2 sätestab, et kui äriühing ei ole määratud tähtaja jooksul esitanud majandusaasta aruannet ega esitanud ja põhistanud registripidajale mõjuvat põhjust, mis takistab tal aruannet esitamast, võib registripidaja avaldada väljaandes Ametlikud Teadaanded teate majandusaasta aruande esitamata jätmise kohta ettenähtud aja jooksul ning kutsuda äriühingu võlausaldajaid üles teatama oma nõuetest äriühingu vastu ja taotlema likvideerimismenetluse läbiviimist kuue

kuu jooksul, alates teate avaldamisest koos hoiatusega, et vastasel korral võidakse äriühing registrist kustutada likvideerimismenetluse ta.

Vastavalt ÄS § 60 lg 3 võib registripidaja äriühingu äriregistrist kustutada, järgides ÄS-i § 59 lõikes 4 sätestatud, kui äriühing ei ole esitanud registripidajale majandusaasta aruannet ega esitanud ja põhistanud registripidajale mõjuvat põhjust, mis takistab tal aruannet esitamast, ning äriühingu võlausaldajad ei ole taotlenud äriühingu likvideerimist. ÄS § 59 lg 4 kohaselt eeldab äriühingu registrist kustutamine Maksu- ja Tolliametiga nõusolekut.

Maareformi käigus on riigi kasuks üle Eesti seatud tuhandeid hüpoteeke. Sellise hüpoteegiga tagatud võlasuhte olemasolu on registripidajal enne äriühingu registrist kustutamist võimalik ühe päringuga kinnistusraamatust kontrollida, samuti vajadusel küsida asukohajärgselt maavanemalt nõusolekut ühingu registrist kustutamiseks. Kehtivast regulatsioonist tulenevalt on esinenud juhtumid, kus äriühingu kohta on avaldatud meeldetuletus majandusaasta aruande esitamiseks koos registrist kustutamise hoiatusega ning määratud tähtaja möödudes äriühing registrist kustutatud, andmata võlausaldajatele võimalust oma nõuete esitamiseks, kuigi äriühingul oli kohustused riigi ees. ÄS sätestab küll võimaluse võlausaldaja nõudel algatada likvideerimismenetlus ka pärast seda, kui äriühing on juba registrist kustutatud (ÄS § 60 lg 5), kuid eelpool kirjeldatud juhtudel, kus võlausaldajaks on riik, oleks võimalik likvideerimismenetluse tähtaja ennistamise menetlust enamasti vältida.

Seega võiks registripidajal olla kohustus avaldada väljaandes Ametlikud Teadaanded ka teade majandusaasta aruande esitamata jätmise kohta või registripidaja võiks enne äriühingu registrist kustutamist küsida nõusolekut maavanemalt, kui kustutavale äriühingule kuulub kinnistu, millele on seatud riigi kasuks hüpoteek.

4. Märkime, et täpsustamist vajavad regulatsioonid, mis puudutavad Finantsinspektsiooni ning Politsei- ja Piirivalveameti rahapesu andmebüroo järelevalve pädevust. Samuti vajab eraldi tähelepanu Eestis tegutsevad üleeuroopalise looga ettevõtted ja nende üle järelevalve teostamise kord.

5. Probleemiks on olukord, kus kohalike omavalitsuste ühinemise järgselt osad omavalitsused sihtasutuse asutajate hulgast välja langevad. Omavalitsuste poolt on sihtasutused tihti asutatud sotsiaal-, kultuuri- või haridusülesannete täitmiseks ning omavalitsused on sihtasutustega seotud majanduslike kohustuste (laenud, käendused jms) kaudu ning omavalitsuste ühinemise järgselt ei kao ära vajadus sihtasutuste poolt teenuste osutamise järele.

Seega tuleks sihtasutuste regulatsioonis täpsustada asutajaõigustega seonduvad olukorrad kohalike omavalitsuste ühinemise korral, kui:

- 1) sihtasutus jääb, aga omavalitsused ühinevad uueks omavalitsuseks;
- 2) osa ühinenud omavalitsusi ei ole olnud asutajad;
- 3) kuidas uus tekkinud omavalitsus saab asutajaõigused.

6. Peame oluliseks, et säiliks usuliste ühenduste autonoomia ning eriseadusena kirikute ja koguduste seadus. Samuti on vajalik ühtlustada õigusaktides kasutatav usuühenduste terminoloogia.

7. Edasise ühinguõiguse revisjoni käigus on otstarbekas läbi mõelda, millist lähtetülesande projekti avaliku konsultatsiooni käigus kogutud infot oleks võimalik kasutada statistikana poliitika kujundamises ja avaldada avaandmetena edasiste arenduste välja töötamiseks.

8. Märgime, et sotsiaalsed ettevõtlus ja selle termini defineerimist on käsitatud ka koostatavas Kodanikuühiskonna arengukavas 2015–2020 ja selle alaeesmärgi „Kodanikuühenduste mõju ühiskondlike probleemide ennetamisele ja lahendamisele ning inimeste heaolu parandamisele on kasvanud sotsiaalse innovatsiooni, sotsiaalse ettevõtluse ja avalike teenuste osutamisega“ meetmes „Sotsiaalse innovatsiooni ja sotsiaalse ettevõtluse terminite täpsustamine ning nendega seotud (koostöö)võimalustest teavitamine“.

Kodanikuühiskonna arengukavaga 2015–2020 nähakse muu hulgas ette sotsiaalse ettevõtluse termini defineerimine ja täpsustamine, mis saab olla eeltööks legaalse definitsiooni koostamisele, kui analüüsist selgub selle järele vajadus.

9. Lähteülesande kohaselt soovitakse analüüsida võimalust lubada MTÜ ümber registreerida tulundusühistuks. Samas tulundusühistu (sarnaselt osaiühingule) pole praeguse regulatsiooni kohaselt sobiv vorm avalikes huvides tegutsemiseks. Vastava analüüsi peaks seetõttu teostama laialdasemalt ja võtma lisaks Saksamaale arvesse ka teiste riikide sotsiaalse ettevõtluse reguleerimise kogemusi.

Seega teeme ettepaneku täiendavalt analüüsida erinevate paralleelvormide kasutamist:

- 1) MTÜ asutab äriühingu, saab investeringu ja ei jaota kasumit vaid toob selle MTÜ-sse;
- 2) läbipaistvuse ja huvide konflikti teema kui MTÜ ja OÜ tegutsevad paralleelselt ning juhatuse liikmed kattuvad.

10. Äriregistri analüüsi osas teeme ettepaneku analüüsida EMTAK klassifikaatorit ja kohendada EMTAK koodid kodanikuühenduste jaoks sobivamaks. Samuti tuleks analüüsida ja kaaluda võimalust lisada äriregistrile vabatahtlik funktsionaalsus MTÜ-de liikmete nimekirjade avaldamiseks.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Hanno Pevkur
siseminister

Ragnar Kass 6125230
ragnar.kass@siseministerium.ee